

Subvencije kamata po kreditima subjektima srednje tržišne kapitalizacije i velikim poslovnim subjektima

Operativni program za provedbu Financijskog instrumenta Fond subvencija kamata po kreditima subjektima srednje tržišne kapitalizacije i velikim poslovnim subjektima u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti

HBOR iz sredstava Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO)¹ u svoje ime i za račun RH, provodi Financijski instrument Fond subvencija kamata po kreditima subjektima srednje tržišne kapitalizacije i velikim poslovnim subjektima (u daljnjem tekstu: Financijski instrument), u okviru i prema uvjetima:

- ovog Operativnog programa za provedbu Financijskog instrumenta i
 - o programa kreditiranja **Investicije privatnog sektora, Poduzetništvo mladih, žena i početnika i EU projekti** (izravni HBOR-ovi krediti i krediti u suradnji s poslovnim bankama) ili
 - o ugovora o okvirnom kreditu s poslovnim bankama i leasing društvima za financiranje korisnika kredita odnosno primatelja leasinga (kreditu putem poslovnih banaka i leasing ugovori putem leasing društava) ili
 - o Operativnog programa za provedbu Financijskog instrumenta Jamstveni fond za kredite subjektima srednje tržišne kapitalizacije i velikim poslovnim subjektima.

Visina subvencije kamatne stope ovisi o vrsti ulaganja koje se financira kreditom ili leasing ugovorom (u daljnjem tekstu: krediti):

Vrsta ulaganja	Visina subvencije kamatne stope prema vrsti ulaganja
Zelena tranzicija i/ili Digitalna tranzicija	do 75% redovne kamatne stope, a najviše do 3,00 p.b.
Ulaganja na posebna područja RH i/ili RDI - Istraživanja, razvoj i inovacije	do 65% redovne kamatne stope, a najviše do 3,00 p.b.
Jačanje konkurentnosti i otpornosti	do 50% redovne kamatne stope, a najviše do 3,00 p.b.

Subvencija kamate se utvrđuje u nominalnom iznosu, prema uvjetima iz odluke o odobrenju kredita (iznos kredita, stopa subvencije, rokovi korištenja, počeka i otplate, uz pretpostavku iskorištenja cjelokupnog iznosa kredita na dan izračuna) i predstavlja najviši mogući iznos subvencije kamate po pojedinom kreditu, koji ne može biti viši od 1.000.000 EUR.

¹ U okviru instrumenta „EU sljedeće generacije“ uveden je Mehanizam za oporavak i otpornost (Recovery and Resilience Facility – RRF), iz kojeg je državama članicama EU kroz vlastite nacionalne planove omogućeno korištenje sredstava za financiranje reformi i investicija kojima se ubrzava oporavak i povećava otpornost gospodarstva i društva. Ciljevi Nacionalnog plana oporavka i otpornosti Republike Hrvatske 2021.-2026. (NPOO) su, između ostalog, ublažavanje posljedica krize, oporavak, otpornost i konkurentnost gospodarstva, modernizacija i ubrzani rast gospodarstva, jačanje konkurentnosti Hrvatske na europskoj i globalnoj razini.

1. Korisnici kredita

1.1. Prihvatljivi korisnici kredita

Subjeki srednje tržišne kapitalizacije

Poslovni subjekti privatnog sektora koji zapošljavaju od 250 do 2.999 zaposlenih (prema zadnjim dostupnim godišnjim financijskim izvještajima, a koji po svojoj veličini, vlasništvu, broju zaposlenih i ostalim uvjetima ne ulaze u kategoriju mikro, malih i srednjih poduzetnika u skladu s Preporukom Europske komisije 2003/361/EC od 6.5.2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzetnika (SL L 124, 20.5.2003.)².

Veliki poslovni subjekti

Poslovni subjekti privatnog sektora koji zapošljavaju 3.000 i više zaposlenih prema zadnjim dostupnim godišnjim financijskim izvještajima, a koji po svojoj veličini, vlasništvu, broju zaposlenih i ostalim uvjetima ne ulaze u kategoriju mikro, malih i srednjih poduzetnika u skladu s Preporukom Europske komisije 2003/361/EC od 6.5.2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzetnika (SL L 124, 20.5.2003.)².

Korisnik kredita, najkasnije prije isplate kredita, mora imati poslovni nastan u Republici Hrvatskoj.

1.2. Neprihvatljivi korisnici kredita

Poduzetnici u teškoćama

Korisnici kredita ne mogu biti subjekti koji u trenutku odobrenja kredita pripadaju kategoriji društava u poteškoćama sukladno odredbama čl. 2. toč. 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17.6.2014. godine o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187 od 26.06.2014., dalje: Uredba: 651/2014), tj. odredbama uredbe važeće u trenutku odobrenja kredita.

Detaljnije na poveznici: <https://www.hbor.hr/naslovnica/hbor/poduzetnici-u-teskocama/>

2. Područje ulaganja

2.1. Prihvatljivo područje ulaganja

Prihvatljiva su ulaganja na području Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: RH).

2.2. Posebna područja RH

Posebna područja RH su gospodarski slabije razvijena područja (potpomognuta područja), brdsko-planinska područja i otoci:

Potpomognuta područja

Jedinice lokalne samouprave razvrstane u I., II., III. i IV. skupinu sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, 123/2017, 118/2018) i Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 3/2024-60) i svim njihovim izmjenama i dopunama.

Brdsko-planinska područja

Područja sukladno Zakonu o brdsko-planinskim područjima (NN 118/2018) i Odluci o obuhvatu i razvrstavanju jedinica lokalne samouprave koje stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/2019) i svim njihovim izmjenama i dopunama.

Otoci

Sukladno Zakonu o otocima (NN 116/2018, 73/2020, 70/2021) i svim njegovim izmjenama i dopunama.

² <https://www.apprrr.hr/wp-content/uploads/2018/02/Vodi%C4%8D-za-korisnike-o-definiciji-malih-i-srednjih-poduze%C4%87a->

3. Vrste ulaganja

3.1. Zelena tranzicija

Projekti koji prema kriterijima EU taksonomije i pripadajućim propisima (delegiranim aktima) znatno doprinose ostvarenju najmanje jednog od sljedećih okolišnih ciljeva:

- Ublažavanje klimatskih promjena;
- Prilagođavanje klimatskim promjenama;
- Održiva uporaba i zaštita voda i morskih resursa;
- Prijelaz na kružnu ekonomiju;
- Sprečavanje i suzbijanje onečišćenja;
- Zaštita i obnova biološke raznolikosti i ekosustava,

a istovremeno zadovoljavaju načelo nenanošenja bitne štete okolišnim ciljevima.

Projekti zelene tranzicije obuhvaćaju između ostalog ulaganja kao što su zelene tehnologije, poslovni modeli koji se temelje na kružnom gospodarstvu, obnovljivim izvorima energije, energetske učinkovitosti i dr.

3.2. Digitalna tranzicija

Razvoj i/ili uvođenje digitalnih tehnologija (primjerice digitalizacija proizvodnje, nabave i prodaje) u pojedinim područjima poslovanja i njihova potpuna integracija te edukacija zaposlenika i korisnika, a podrazumijeva sljedeća ulaganja:

- Digitalna infrastruktura;
- Digitalna transformacija poduzeća, istraživanje u području digitalnih tehnologija;
- ICT (ulaganja u informacijsko-komunikacijske tehnologije), digitalni marketing, digitalizacija i automatizacija poslovnih procesa, digitalna nabava, digitalizacija prodajnih predstavnika, promjena svih oblika poslovanja i procesa u kojima su zaposlenici organizacija u interakciji s njezinim korisnicima i slično;
- Industrija 4.0 - proizvodni procesi temeljeni na najnovijoj tehnologiji i obuhvaćeni uređajima za međusobno autonomno komuniciranje; strojevi upravljani umjetnom inteligencijom koji mogu samostalno izmjenjivati informacije; primjena modela pametnih tvornica u kojoj robotizirani strojevi upravljaju i nadziru fizičke procese; proizvodni sustav koji može samostalno razmjenjivati informacije tijekom proizvodnog procesa i u svakom trenutku zna u kojoj je fazi izlazni proizvod.

3.3. Jačanje konkurentnosti i otpornosti

Projekti privatnog sektora koji obuhvaćaju ulaganja u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu (nove tehnologije, vozila i oprema; izgradnja i/ili proširenje i/ili adaptacija/modernizacija/uređenje poslovnih i/ili proizvodnih i/ili uslužnih objekata; i sl.) i druge namjene bitne za povećanje obujma poslovanja, jačanje produktivnosti, zaposlenosti, internacionalizacije poslovanja i dr.

3.3.1. Istraživanja, razvoj i inovacije - RDI³

Projekti temeljeni na istraživanjima, razvoju i inovacijama ili ulaganje u istraživanja, razvoj i inovacije u području proizvoda, procesa, organizacije poslovanja i marketinga (odnosa s kupcima) u poduzeću. Obuhvaća projekte utemeljene na industrijskim i eksperimentalnim istraživanjima; proizvode/usluge/procese i metodologije zaštićene propisima o intelektualnom vlasništvu ali i ostale projekte temeljene na primjeni novog ili bitno izmijenjenog proizvoda (dobra ili usluge), postupka, nove organizacijske metode, poslovne prakse ili nove marketinške metode, te njihovo uvođenje u praktičnu upotrebu, odnosno komercijalizaciju ili proširenje postojećih proizvodno/uslužnih kapaciteta za poslovanje utemeljeno na RDI-u.

³ RDI - Research, Development and Innovation

3.4. Neprihvatljive aktivnosti

Neprihvatljive aktivnosti obuhvaćaju aktivnosti, djelatnosti i namjene koje nisu prihvatljive za financiranje te pripadajuća izuzeća ako postoje, a navedene su u Prilogu 1.

4. Namjena kredita

4.1. Prihvatljive namjene

Ulaganja u osnovna sredstva – ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu s ciljem pokretanja poslovanja, modernizacije poslovanja, uvođenja novih tehnologija, povećanja kapaciteta (uključujući i turističkih kapaciteta), razvoja i uvođenja novih proizvoda ili usluga, digitalizacije poslovanja, ulaganja u ekološki prihvatljive proizvodne procese i učinkovitost resursa, istraživanje i razvoj i sl., izuzev ulaganja u Neprihvatljive aktivnosti (Prilog 1).

Ulaganja u obrtna sredstva – najviše do 30% kredita (obrotna sredstva nužna za provedbu investicijskog ulaganja i rast poslovanja).

PDV nije prihvatljiv trošak.

4.2. Načelo nenanošenja bitne štete - Do No Significant Harm (DNSH)

Sva ulaganja u okviru ovog Financijskog instrumenta moraju biti usklađena s načelom „**nenanošenja bitne štete**“ („**Do No Significant Harm**“) okolišnim ciljevima.

Detaljnije u dokumentu Smjernice za primjenu DNSH načela u provedbi HBOR-ovih financijskih instrumenata u okviru NPOO-a (Prilog 2).

5. Ostali uvjeti

Instrument osiguranja povrata subvencije

Korisnik kredita je prije prvog korištenja kredita dužan dostaviti zadužnicu izdanu u korist HBOR-a na nominalni iznos subvencije, uvećan za zakonsku zateznu kamatu, u obliku i sadržaju prihvatljivom HBOR-u, koja će služiti kao instrument osiguranja za povrat subvencije kamate.

Primjena propisa o državnim potporama

Financijski instrument se provodi uz primjenu programa državnih potpora HBOR-a usklađenih s važećim propisima o državnim potporama.

Izbjegavanje dvostrukog financiranja

Financijski instrument se može koristiti zajedno s ostalim oblicima financijske potpore iz nacionalnih i EU sredstava pritom postupajući u skladu s nacionalnom i regulativom EU o državnim potporama, kao i poštujući važeće odredbe o izbjegavanju dvostrukog financiranja iz NPOO-a i drugih programa EU.

Razdoblje provedbe

Financijski instrument se provodi do iskorištenja raspoloživih sredstava, odnosno najkasnije do 30. 6.2026. godine (odobranje subvencije kamate moguće je do iskorištenja raspoloživih sredstava, a najkasnije do 30.6.2026. godine).

Prilog 1. - Neprihvatljive aktivnosti

- (1) aktivnosti kojima se ograničavaju pojedinačna prava i slobode kojima se krše ljudska prava;
- (2) u području obrambenih aktivnosti: uporaba, razvoj ili proizvodnja proizvoda i tehnologija koji su zabranjeni važećim međunarodnim pravom;
- (3) proizvodi i djelatnosti povezane s duhanom (uzgoj i proizvodnja, distribucija, prerada i trgovina);
- (4) aktivnosti izuzete od financiranja u skladu s odgovarajućim odredbama Uredbe Horizon Europe: istraživanje kloniranja ljudi u reproduktivne svrhe; aktivnosti namijenjene modificiranju genetskog nasljeđa ljudskih bića, koje bi mogle dovesti do toga da takve promjene postanu nasljedne; i aktivnosti na stvaranju ljudskih embrija isključivo u svrhu istraživanja ili u svrhu pribavljanja matičnih stanica, uključujući somatski nuklearni transfer stanica (SCNT);
- (5) kockanje (uključujući proizvodne, građevinske, distribucijske, prerađivačke, trgovinske ili softverske djelatnosti vezane uz kockanje);
- (6) trgovina seksualnim uslugama i srodna infrastruktura (uključujući i medije vezane uz trgovinu seksualnim uslugama);
- (7) aktivnosti koje uključuju žive životinje u pokusne i znanstvene svrhe ako se ne može zajamčiti usklađenost s Europskom konvencijom o zaštiti kralježnjaka koji se koriste u pokusne i druge znanstvene svrhe;
- (8) djelatnost razvoja nekretnina kao što je aktivnost čija je jedina svrha obnova i ponovni zakup ili ponovna prodaja postojećih zgrada, kao i izgradnja novih objekata namijenjenih prodaji (ulaganja u projekte energetske učinkovitosti ili socijalnog stanovanja nisu isključena);
- (9) financijske aktivnosti (npr. kupnja ili trgovanje financijskim instrumentima). Posebno se isključuju aktivnosti usmjerene na otkup ili zamjenu kapitala poduzeća s ciljem isključivog preuzimanja imovine poduzeća (asset stripping);
- (10) aktivnosti zabranjene primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom;
- (11) izgradnja, adaptacija, pogon ili razgradnja nuklearnih elektrana;
- (12) aktivnosti i imovina koje se odnose na fosilna goriva, uključujući daljnju upotrebu⁴;
- (13) aktivnosti i imovina u okviru EU sustava za trgovanje emisijama (ETS) kojima se postižu predviđene emisije stakleničkih plinova koje nisu niže od relevantnih referentnih vrijednosti⁵;
- (14) aktivnosti i imovina povezane s odlaganjem otpada na odlagališta otpada, spalionice⁶ i postrojenja za mehaničku biološku obradu⁷;
- (15) aktivnosti i imovina kod kojih dugotrajno odlaganje otpada može naštetiti okolišu;
- (16) sve aktivnosti koje nije dopušteno financirati potporama iz relevantnih uredbi o državnim potporama poput GBER-a, ABER-a, de minimisa i ostalih propisa primjenjivih na pojedini kredit;
- (17) sve zabrane i ograničenja sukladno Općim kriterijima prihvatljivosti HBOR-a.

⁴ osim projekata u području proizvodnje električne energije i/ili topline te s tim povezane infrastrukture za prijenos i distribuciju, u kojima se upotrebljava prirodni plin, koji su u skladu s uvjetima iz Priloga III. Tehničkim smjernicama za primjenu načela nenanošenja bitne štete (2021/C58/01).

⁵ Ako se aktivnošću koja se podupire postižu predviđene emisije stakleničkih plinova koje nisu znatno niže od relevantnih referentnih vrijednosti, potrebno je objasniti razloge zašto to nije moguće. Referentne vrijednosti za dodjelu besplatnih emisijskih jedinica za djelatnosti obuhvaćene područjem primjene sustava za trgovanje emisijama utvrđene su u Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2021/447

⁶ To se izuzeće ne primjenjuje na aktivnosti u postrojenjima koja su isključivo namijenjena obradi nerekiclabilnog opasnog otpada ni na postojeća postrojenja, u kojima su aktivnosti namijenjene povećanju energetske učinkovitosti, hvatanju ispušnih plinova radi skladištenja ili uporabu ili oporabu materijala iz pepela za spaljivanje, pod uvjetom da takve aktivnosti ne dovode do povećanja kapaciteta postrojenja za obradu otpada ili produljenja životnog vijeka postrojenja; za što postoje dokazi na razini postrojenja.

⁷ To se izuzeće ne primjenjuje na aktivnosti u postojećim postrojenjima za mehaničko-biološku obradu, ako su aktivnosti namijenjene povećanju energetske učinkovitosti ili naknadnoj ugradnji odvojenog otpada u postupke recikliranja radi kompostiranja biootpada i anaerobne digestije biološkog otpada, pod uvjetom da takve aktivnosti ne dovode do povećanja kapaciteta postrojenja za obradu otpada ili produljenja životnog vijeka postrojenja; za što postoje dokazi na razini postrojenja.

Prilog 2. - Smjernice za primjenu DNSH načela u provedbi HBOR-ovih financijskih instrumenata u okviru NPOO-a

Što je DNSH načelo i zašto se provodi DNSH analiza?

Europska komisija je 11. prosinca 2019. godine predstavila EU Green Deal kao strategiju za postizanje održivosti gospodarstva EU, s ciljem da se klimatskim, energetske, prometnim i poreznim politikama do 2030. godine smanje neto emisije stakleničkih plinova za barem 55% u usporedbi s razinama iz 1990., a do 2050. ostvare nulte stope neto emisija stakleničkih plinova, čime bi se osiguralo da Europa postane prvi klimatski neutralan kontinent.

Pojava pandemije Covida 19 ukazala je na potrebu razvoja novog mehanizma za oporavak EU gospodarstva, slijedom čega je u okviru inicijative Next generation EU razvijen **Mehanizam za oporavak i otpornost (Recovery and Resilience Facility)**. Provedba Mehanizma za oporavak i otpornost je u Republici Hrvatskoj regulirana Nacionalnim planom oporavka i otpornosti (NPOO), čiji su sastavni dio i HBOR-ovi financijski instrumenti (dalje u tekstu: HBOR-ove NPOO mjere). Cilj Mehanizma za oporavak i otpornost je poticanje klimatskog i okolišno održivog oporavka EU gospodarstva, u skladu s ciljevima EU Green Deal.

Kako bi se osiguralo ostvarenje klimatskih i okolišnih ciljeva EU, Europska komisija razvila je novi sveobuhvatni, standardizirani klasifikacijski okvir pod nazivom **EU Taksonomija**⁴. Osnovni cilj EU Taksonomije je omogućiti transparentno i usporedivo mjerenje utjecaja pojedinih poslovnih aktivnosti na ostvarenje ciljeva EU Green Deal, te su EU Taksonomijom definirane tri vrste kriterija:

1. **Kriteriji koji ukazuju kako pojedina aktivnost značajno doprinosi ostvarenju klimatskih i okolišnih ciljeva EU Green Deal (barem jednom okolišnom cilju)**, čijim zadovoljenjem pojedina poslovna aktivnost, ulaganje i projekt mogu ostvariti status "zelenog" ulaganja
2. **Kriteriji koji osiguravaju da pojedina aktivnost ne stvara bitnu štetu klimatskim i okolišnim ciljevima EU Green Deal, odnosno kriterije "nenanošenja bitne štete" ("Do No Significant Harm") klimi i okolišu**
3. **Kriteriji koji osiguravaju da je pojedina aktivnost usklađena s minimalnim socijalnim zaštitnim mjerama (minimum social safeguard)**

Kako bi se provedbom mjera NPOO-a omogućili dugoročno pozitivni ili barem neutralni utjecaji na okoliš i klimu, za sve investicije predviđene u okviru NPOO-a predviđena je potreba zadovoljenja načela "nenanošenja bitne štete", odnosno "Do No Significant Harm" načela (dalje u tekstu: DNSH načelo).

⁴ UREDBOM (EU) 2020/852 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088) - poznate kao **Uredba o Taksonomiji**, usvojena je sveobuhvatna strategija Unije o održivom financiranju s tehnički pouzdanim je klasifikacijskim sustavom za standardizaciju „zelenodrživih“ gospodarskih aktivnosti i preusmjeravanje tokova kapitala prema održivim ulaganjima.

DNSH načelo podrazumijeva da određena aktivnost/projekt ne smije nanositi bitnu štetu ni jednom od sljedećih 6 okolišnih ciljeva:

- ublažavanje klimatskih promjena
- prilagodba klimatskim promjenama
- održivo korištenje i zaštita vodnih i morskih resursa
- prelazak na kružno gospodarstvo
- sprečavanje i kontrola onečišćenja
- zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava.

Kako HBOR provodi analizu usklađenosti investicijskih projekata s DNSH načelom?

U provedbi HBOR-ovih NPOO mjera, HBOR i/ili partnerske financijske institucije uključene u provedbu mjera dužne su provjeriti usklađenost ulaganja Krajnjih korisnika (subjekata javnog ili privatnog sektora) s DNSH načelom na način da se:

1. Iz financiranja **isključuje neprihvatljive aktivnosti** – neprihvatljive aktivnosti navedene su u Prilogu 1 ovog Operativnog programa.
2. Za svaki **projekt provede analiza usklađenosti s relevantnim zakonodavstvom u području okoliša na razini EU-a i nacionalnoj razini**
3. U provedbi NPOO mjera **osigura primjena Komisijinih Tehničkih smjernica za provjeru održivosti (engl. sustainability proofing) u okviru fonda InvestEU ((2021/C 280/01))**.

Kako bi se Krajnjim korisnicima olakšala priprema projekata u skladu s DNSH načelom, ali i kako bi se olakšala i ubrzala ocjena usklađenosti zaprimljenih zahtjeva za financiranje/izdavanjem jamstava i dr., pored tehničke, pravne i projektne dokumentacije⁵, potrebno je dostaviti **Upitnik samoprocjene radi identifikacije klimatskih okolišnih i socijalnih rizika i utjecaja**, koji je pripremio HBOR i nalazi se u prilogu ovih Smjernica.

Kako projekt može zadovoljiti kriterije "zelene tranzicije" i time ostvariti još povoljnije uvjete financiranja?

Kao što je prethodno istaknuto, priprema projekata u skladu s DNSH načelom predstavlja osnovni mehanizam za potvrdu da predmetni projekt ili aktivnost nema značajnih negativnih utjecaja na klimatske i okolišne ciljeve EU Green Deal.

Da bi projekt mogao ostvariti još povoljnije uvjete financiranja (nižu kamatnu stopu, višu stopu subvencije kamata i sl.), mora biti ocijenjen kao projekt "zelene" tranzicije, odnosno **zadovoljiti uvjete za ocjenu značajnog doprinosa ostvarenju klimatskih i okolišnih ciljeva EU Green Deal**.

Primjer značajnog doprinosa:

U slučaju izgradnje novog poslovnog objekta, koji se želi klasificirati kao "zeleni" objekt, tehničkim i građevinskim zahvatima nužno je osigurati da novi objekt ima potrošnju primarne energije 20% nižu od aktualnog nacionalnog standarda (standarda Nearly Zero Energy Building), čime značajno doprinosi najmanje jednom okolišnom cilju (ublažavanje klimatskih promjena), te da zadovoljava DNSH načelo u preostalih 5 okolišnih ciljeva EU, tj. ne nanosi bitnu štetu ostalim okolišnim ciljevima.

⁵ Idejni, glavni i izvedbeni projekt, Investicijska studija, Elaborat okoliša, Studija utjecaj na okoliš i drugi relevantni dokumenti definirani relevantnim nacionalnim i EU zakonodavstvom